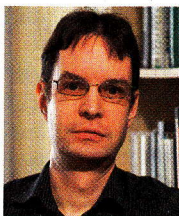

Kalendář není dogma

Pavel Štěpán
lingvista
Ústav pro jazyk český AV ČR

Jsme zvyklí na to, že neodmyslitelnou součástí kalendáře je i jmenné kalendárium, tedy uvádění jmen u jednotlivých dnů. Tato dlouhá tradice souvisí s kultem svatých. Nejvlivnější u nás byl římskokatolický kalendář, ale můžeme se setkat i s „konkurenčními“ kalendáři jiných křesťanských církví. Po roce 1918 začaly vedle církevních kalendářů vycházet i kalendáře občanské. Od padesátých let 20. století se začala projevovat snaha sestavit závazné a jednotné oficiální necírkevní kalendárium. U mnoha lidí se pak povědomí o spjatosti jmenin neboli svátků se svatými a s církevními tradicemi téměř vytratilo. Slavení svátků se stalo běžnou součástí našich životů a pro mnohé z nás je nepředstavitelné, že by naše jméno nebo jména našich dětí v kalendáři chyběla.

Není proto překvapivé, že je Ústavu pro jazyk český adresováno mnoho dotazů týkajících se kalendáře. Často se stává, že rodiče dají svému dítěti velmi neobvyklé zahraniční jméno a pak jsou nepříjemně překvapeni, že není uvedeno v kalendáři. Jestliže například novorozená dívka dostane jméno **Lemon**, které v anglicky mluvících

zemích sice existuje, ale i tam je značně vzácné, pak na otázku, kdy má dítě slavit svátek, lze odpovědět skutečně obtížně. Na vysvětlení, že v zemi, odkud zvolené jméno pochází, není zvykem slavit svátky a že je vhodné s touto skutečností při volbě netradičního zahraničního jména počítat, reagují rodiče neziřdka velmi překvapeně. Výjimkou nejsou podobné dotazy ani například v případě arabských jmen. Skutečnost, že muslimové svátky neslaví, si přitom tazatelé často vůbec neuvědomí.

Dále se na Ústav pro jazyk český často obracují tazatelé snažící se zjistit, co mohou udělat pro to, aby se konkrétní jméno dostalo do kalendáře. Nelze však než konstatovat, že od devadesátých

kuriózním výstřelkům. Jedno vydavatelství například ve svém kalendáři pro letošní rok uvádí u dne 17. června kromě jména **Adolf** i jméno **Vlkoslav**, které koluje na internetu, protože bylo uvedeno v jedné obrozenské knize o slovanských jménech z dvacátých let 19. století, avšak nemá u nás zatím ani jednoho nositele.

Pokud některý vydavatel kalendářů někomu vyhoví a zařadí jeho jméno, může tím rozlítit někoho jiného, kdo je zvyklý slavit svátek v odlišný den. Před časem jsem tak například dostal rozčilený e-mail od jisté paní **Radoslavy**, která vždy slavila svůj svátek stejně jako její maminka 18. května a nyní s hrůzou zjistila, že se její jméno v některých kalendářích objevilo spolu s **Radkou**

„ Na vysvětlení, že v zemi, odkud zvolené jméno pochází, není zvykem slavit svátky, reagují rodiče překvapeně. “

let, kdy byla zrušena takzvaná kalendářní komise, která po řadu desetiletí stanovovala jednotnou náplň občanského jmenného kalendáře, neexistuje žádná instituce, která by určovala, jaká jména u kterých dnů mají v kalendáři být. Uvádění jmen v kalendářích je tak plně v kompetenci jednotlivých vydavatelů. Ti se samozřejmě většinou snaží udržovat kontinuitu a zavedené kalendárium mění co nejméně, protože reakce veřejnosti na jakékoli změny tohoto druhu bývá zpravidla negativní. Spíše tedy doplňují nová jména, některé kalendáře proto nabízejí například u každého dne dvě i více jmen. Někdy přitom může docházet ke

u dne 14. září. V takových případech nezbývá než odpovědět, že kalendář není dogma a je naprosto běžné, že někdo slaví své jmeniny v jiný den, než to doporučují současné kalendáře, a každý se může svobodně rozhodnout, kdy (a jestli vůbec) bude svátek slavit. Například v naší rodině nositelky jména **Irena** neslaví jmeniny 16. dubna, kdy je **Irena** v kalendáři, ale 28. června, kdy svůj svátek slavila má babička a kdy je podle katolického kalendáře svatého **Ireneje**. V dnešním občanském kalendáři je u tohoto dne uvedeno jméno **Lubomír**, které je považováno za slovanskou obdobu jména **Irenej**.

Katolický týdeník

Kousek neděle na každý den

- církev a společnost doma i ve světě
- zprávy z vašeho regionu
- komentáře a rozhovory
- kultura a TV program
- témata do hloubky
- duchovní povzbuzení
- rodina a vztahy

Získejte tři vydání Katolického týdeníku na ukázkou zdarma.

Stačí zavolat nebo napsat:
predplatne@katyd.cz,
tel.: 224 250 395.